

כלכלה תעשייתית

פרק 4 - שיווי משקל בתחרות משוכללת

תוכן העניינים

1. כללי 1

שיווי משקל בתחרות משוכללת:

שאלות:

- (1) איזה מהגורמים הבאים משפיע על עקומת הביקוש?
 - א. שיפור טכנולוגי.
 - ב. עלייה במחיר חומרי הגלם.
 - ג. עלייה במחיר מוצר תחליפי.
 - ד. גידול במספר היצרנים.

- (2) איזה מהגורמים הבאים משפיע על עקומת ההיצע של יצרן בודד?
 - א. גידול בתפוקה השולית של הפועלים.
 - ב. התייקרות של ההוצאות הקבועות.
 - ג. ירידה במחיר מוצר משלים.
 - ד. עלייה במחיר מוצר תחליפי.
 - ה. גידול במספר היצרנים.

- (3) להלן מספר טענות על עקומת הביקוש. איזו מהן נכונה :
 - א. אם הביקוש גמיש לחלוטין, אזי הצרכנים מוכנים לשלם מחיר קבוע עבור כל כמות.
 - ב. אם הביקוש קשיח לחלוטין, אזי הצרכנים מוכנים לשלם מחיר קבוע עבור כל כמות.
 - ג. אם הביקוש גמיש לחלוטין, אזי הצרכנים מוכנים לשלם סכום קבוע עבור כל כמות.
 - ד. אם הביקוש בעל גמישות יחידתית, אזי הצרכנים מוכנים לקנות כמות קבועה בכל מחיר.

- (4) להלן מספר טענות על עקומת ההיצע. איזו מהן אינה נכונה :
 - א. אם ההיצע גמיש לחלוטין, התפוקה השולית קבועה.
 - ב. אם ההיצע גמיש לחלוטין, אזי היצרנים מוכנים להציע כמות מסוימת בכל מחיר.
 - ג. אם ההיצע עולה משמאל לימין, אזי התפוקה השולית פוחתת.
 - ד. אם ההיצע בעל גמישות יחידתית, אזי עקומת ההיצע ליניארית ויוצאת מראשית הצירים.

- (5) להלן מספר טענות על שיווי משקל תחרותי ועקומות הביקוש וההיצע. איזו מהן נכונה :
 - א. גידול בהיצע מגדיל את הביקוש.
 - ב. שיפור טכנולוגי מגדיל את ההיצע ואת הביקוש.
 - ג. עלייה בשכר העבודה תגרום לתזוזה של ההיצע ולתנועה על הביקוש.
 - ד. גידול בהכנסת הצרכנים עבורם המוצר נורמלי במקביל לשיפור טכנולוגי יכולים לגרום לירידת הכמות בשיווי משקל.

- (6) שינוי בענף X גרם לכך שהמחיר ירד והכמות לא השתנתה.
מה יכול להיות הסבר אפשרי לכך:
א. עקומות הביקוש וההיצע רגילות.
ב. עקומת הביקוש רגילה ועקומת ההיצע קשיחה לחלוטין.
ג. עקומת הביקוש רגילה ועקומת ההיצע גמישה לחלוטין.
ד. עקומת הביקוש גמישה לחלוטין ועקומת ההיצע רגילה.
- (7) בענף X חלו שינויים שהביאו להתייקרות המוצר ולירידה בכמות הנמכרת.
אלו מהמקרים הבאים יכול להסביר את השינוי:
1. אם שכר הפועלים מתייקר, ומחיר מוצר משלים מתייקר.
2. אם שכר הפועלים מתייקר, ומחיר מוצר משלים מוזל.
3. אם שכר הפועלים מוזל, ומחיר מוצר משלים מתייקר.
א. רק מקרה 1 יכול להסביר את השינוי.
ב. רק מקרה 2 יכול להסביר את השינוי.
ג. רק מקרים 1,2 יכולים להסביר את השינוי.
ד. כל המקרים יכולים להסביר את השינוי.
- (8) משק מייצר שני מוצרים (X ו-Y). במצב הנוכחי תפוקתם השולית של העובדים בענף Y היא 500 יחידות, ובענף X היא 400 יחידות. מחירו של מוצר Y הוא 6 ₪ ושל מוצר X הוא 5 ₪.
א. המשק מצוי בשיווי משקל תחרותי.
ב. לקבלת שיווי משקל תחרותי יעברו עובדים מענף X לענף Y.
ג. אם מחירו של מוצר Y ירד ל-3.5 ₪, יעברו עובדים מענף X לענף Y.
ד. אם מחירו של מוצר X יעלה ל-7.5 ₪, יעברו עובדים מענף X לענף Y.
- (9) מוצר X נסחר בתחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות.
בזכות עלייה ברמת הכנסותיהם החליטו הצרכנים להוציא סכום כפול על רכישת מוצר X.
א. מחיר המוצר בשיווי משקל יוכפל.
ב. הכמות בשיווי משקל תוכפל.
ג. אם עקומת ההיצע הייתה קשיחה לחלוטין, מחיר המוצר בשיווי משקל היה מוכפל.
ד. אם עקומת ההיצע הייתה ליניארית ויוצאת מראשית הצירים, רווחי היצרן היו גדלים פי 4.

(10) מוצר X נסחר בתחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. בזכות עליה ברמת הכנסותיהם החליטו הצרכנים להגדיל את רכישת מוצר X ב-500 יחידות בכל רמת מחיר. במקביל הצטרפו למשק יצרנים נוספים שהגדילו את הכמות המוצעת ב-400 יחידות בכל רמת מחיר.

א. מחיר המוצר בשיווי משקל יעלה.
 ב. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-500 יחידות.
 ג. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-400 יחידות.
 ד. מחיר המוצר בשיווי משקל ירד.

(11) מוצר X נסחר בתחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. הממשלה מוכנה לרכוש מהיצרנים 300 יחידות מוצר X, במחיר שלא יעלה על המחיר הקיים בשיווי המשקל המקורי, לפני כניסת הממשלה. במקביל חל שיפור טכנולוגי, המאפשר ליצרנים להגדיל את הכמות המוצעת ב-150 יחידות בכל רמת מחיר.

א. מחיר המוצר בשיווי משקל יעלה.
 ב. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-300 יחידות.
 ג. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-150 יחידות.
 ד. מחיר המוצר בשיווי משקל ירד.

(12) מוצר X נסחר בתחרות משוכללת. עקומות ההיצע והביקוש רגילות. כעת נוספו צרכנים נוספים המעוניינים לרכוש 100 יחידות במחיר שלא יעלה על המחיר הקיים בשיווי המשקל המקורי. במקביל נוספו למשק יצרנים נוספים שהגדילו את הכמות המוצעת ב-150 יחידות בכל רמת מחיר.

א. מחיר המוצר בשיווי משקל יעלה.
 ב. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-100 יחידות.
 ג. הכמות בשיווי משקל תגדל ב-150 יחידות.
 ד. מחיר המוצר בשיווי משקל ירד.

(13) יצרן מוצר X פועל בתחרות משוכללת. ידוע שהיצרן מציע 1,000 יחידות. כעת חלה עלייה של 8 ₪ במחיר המוצר.

א. רווחי היצרן יגדלו ב-8,000 ₪.
 ב. רווחי היצרן יגדלו ביותר מ-8,000 ₪.
 ג. אם ידוע שבשיווי משקל החדש, היצרן מוכר 1,200 יחידות, הרי שרווחו יגדלו ב-9,600 ₪.
 ד. אם היצרן היה בהפסד במצב המוצא, הרי שכעת הוא יעבור לרווח.

(14) מחיר מוצר X ירד ומחיר מוצר Y עלה.

מה מהמקרים הבאים יכול להסביר את השינויים :

- א. המוצרים תחליפיים, וחל שיפור טכנולוגי בייצור מוצר X.
- ב. המוצרים תחליפיים, וחלה עלייה בהכנסת הצרכנים.
- ג. המוצרים תחליפיים, וחלה התייקרות במחיר חומר הגלם של מוצר X.
- ד. המוצרים משלימים, וחל שיפור טכנולוגי בייצור מוצר X.

(15) ירידה במחירי ביטוח הרכב השפיעה על שיווי המשקל בשוק המכוניות הפרטיות

ועל שיווי המשקל בשוק הנסיעות במוניות (מוצר תחליפי לרכב פרטי).
מה תהיה ההשפעה?

- א. מחירי הרכבים הפרטיים ומחירי הנסיעה במוניות יעלו.
- ב. מספר הרכבים הפרטיים ומספר הנסיעות במוניות יעלו.
- ג. מחירי הרכבים הפרטיים יעלו ומחירי הנסיעה במוניות ירדו.
- ד. לא ניתן לדעת בוודאות מה יקרה בשוק הנסיעות במוניות.

(21) להלן מספר טענות לגבי גמישות עקומת הביקוש :

1. לאורך עקומת ביקוש של קו ישר, גמישות הביקוש הולכת וקטנה בערכה המוחלט.
2. אם גמישות הביקוש גדולה מיחידתית, אזי ירידת המחיר תוביל לירידה בהוצאות הצרכנים.
3. אם גמישות הביקוש יחידתית, אזי ירידת המחיר אינה מובילה לירידה בהוצאות הצרכנים.

- א. רק טענה 1 נכונה.
- ב. רק טענה 2 נכונה.
- ג. רק טענה 3 נכונה.
- ד. יש לפחות שתי טענות נכונות.

(22) להלן מספר טענות לגבי גמישות עקומות הביקוש וההיצע :

1. עקומת ביקוש גמישה לחלוטין פירושה צריכה של כמות קבועה מן המוצר.
2. עקומת ביקוש קשיחה לחלוטין פירושה צריכה של כמות קבועה מן המוצר.
3. אם עקומת ההיצע ליניארית ויוצאת מראשית הצירים, אזי גמישות ההיצע יחידתית וההוצאות המשתנות של היצרן שוות למחצית הפדיון שלו.

- א. רק טענה 1 נכונה.
- ב. רק טענה 2 נכונה.
- ג. רק טענה 3 נכונה.
- ד. יש לפחות שתי טענות נכונות.

(23) בשוק מוצר X חלו השינויים הבאים :

- הכנסת הצרכנים ירדה והמוצר נחות עבורם.
- שכר העבודה של הפועלים בייצור X עלה.

איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :

- א. מחיר מוצר X עלה.
- ב. מחיר מוצר X ירד.
- ג. הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
- ד. הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.

(24) בשוק מוצר X חלו השינויים הבאים :

- הכנסת הצרכנים עלתה והמוצר נורמלי עבורם.
- שכר העבודה של הפועלים בייצור X ירד.

איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :

- א. מחיר מוצר X עלה.
- ב. מחיר מוצר X ירד.
- ג. הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
- ד. הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.

(25) בשוק מוצר X חלו השינויים הבאים :

- מוצר תחליפי למוצר X הוזל בזכות עלייה בהיצע שלו.
- חל שיפור טכנולוגי בייצור מוצר X.

איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :

- א. מחיר מוצר X עלה.
- ב. מחיר מוצר X ירד.
- ג. הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
- ד. הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.

(26) בשוק הגלידה חלו השינויים הבאים :

- פירות משומרים שהם מוצר משלים לגלידה התייקרו עקב ירידה בהיצע שלהם.
- חלה התייקרות בעלות החלב (חומר הגלם בייצור גלידה).

איזה מהשינויים הבאים אינו אפשרי :

- א. מחיר מוצר X עלה.
- ב. מחיר מוצר X ירד.
- ג. הכמות הנמכרת ממוצר X גדלה.
- ד. הכמות הנמכרת ממוצר X קטנה.

(27) בשוק הנעליים יש עקומות היצע וביקוש רגילות.

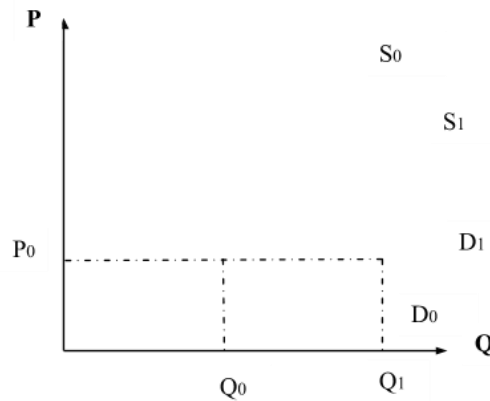
בשוק הנעליים חלו השינויים הבאים :

- הכנסת הצרכנים עלתה.
- עלה מחיר סוליות הנעליים.

ידוע שכתוצאה משינויים אלו ירד מחיר הנעליים. מכאן ש :

- א. נעליים הם מוצר נורמלי עבור הצרכנים.
- ב. נעליים הם מוצר ניטראלי עבור הצרכנים.
- ג. נעליים הם מוצר נחות עבור הצרכנים.
- ד. לא ניתן לדעת אם הנעליים הם מוצר נורמלי, ניטראלי או נחות, ללא מידע על הכמות.

(28) נתון התרשים הבא :



עקומות ההיצע והביקוש הראשוניות הן : S_0 , D_0 . ואילו לאחר השינוי, עקומות

ההיצע והביקוש הן : S_1 , D_1 .

מהו ההסבר האפשרי לשינויים המוצגים בתרשים :

- א. חל שיפור טכנולוגי בייצור המוצר.
- ב. חל שיפור טכנולוגי בייצור המוצר ובמקביל חלה עלייה במחיר מוצר תחליפי.
- ג. חלה עלייה בהכנסת הצרכנים ובמקביל חלה עלייה בעלות חומרי הגלם.
- ד. חלה ירידה במחיר מוצר משלים ובמקביל חלה עלייה בשכר העובדים בענף זה.

(29) בענף בו מתקיימת תחרות משוכללת יש במצב המוצא 100 צרכנים ו-200 יצרנים. פונקציית הביקוש של כל צרכן היא: $P = 1000 - 10q$ ופונקציית ההיצע של כל יצרן היא: $P = 20q$.

כעת הצטרפו לענף 100 צרכנים נוספים בעלי פונקציית ביקוש: $P = 1000 - 20q$ להלן מספר טענות:

1. בשיווי המשקל המקורי, המחיר היה 500 ₪.
2. בשיווי המשקל החדש, המחיר עלה ב-20%.
3. רווחי יצרן בודד במצב החדש שווים 9,000 ₪.

- א. רק טענות א' וב' נכונות.
- ב. רק טענות א' וג' נכונות.
- ג. רק טענות ב' וג' נכונות.
- ד. כל הטענות נכונות.

(30) בענף בו מתקיימת תחרות משוכללת יש במצב המוצא 100 צרכנים ו-200 יצרנים. פונקציית הביקוש של כל צרכן היא: $P = 1200 - 10q$ ופונקציית ההיצע של כל יצרן היא: $P = 20q$. כעת הצטרפו לענף יצרנים נוספים בעלי פונקציית היצע זהה לפונקציית היצע של היצרנים הוותיקים. כתוצאה משיווי זה ירד מחיר השוק ב-20%. מכאן שמספר היצרנים החדש הוא:

- א. 400.
- ב. 300.
- ג. 500.
- ד. 600.

(31) במשק קיימים שני צרכנים, הצורכים את מוצר X. המחיר בשיווי משקל הוא 10 ₪ ובמצב זה צרכן א' רוכש 100 יחידות ממוצר X וצרכן ב' רוכש 200 יחידות ממוצר X. כעת ירד מחיר מוצר X ל-9 ₪ ושני הצרכנים הגדילו את הכמות המבוקשת על ידם ב-10 יחידות. מכאן ש:

- א. גמישות הביקוש של צרכן א' גבוהה מזו של צרכן ב'.
- ב. גמישות הביקוש של צרכן ב' גבוהה מזו של צרכן ג'.
- ג. אין מספיק נתונים לגבי גמישויות הביקוש.
- ד. גמישות הביקוש של שני הצרכנים זהה.

(32) במשק קיימים שני צרכנים, הצורכים את מוצר X. במצב המוצא, המחיר בשיווי משקל הוא 10 ₪ ובמצב זה צרכן א' רוכש 1000 יחידות ממוצר X וצרכן ב' רוכש 200 יחידות ממוצר X. כעת עלה מחיר מוצר X ל-12 ₪. כתוצאה מכך, צרכן א' רוכש 800 יחידות וצרכן ב' רוכש 160 יחידות.

- א. גמישות הביקוש של צרכן א' גבוהה מזו של צרכן ב'.
- ב. גמישות הביקוש של צרכן ב' גבוהה מזו של צרכן ג'.
- ג. אין מספיק נתונים לגבי גמישויות הביקוש.
- ד. גמישות הביקוש של שני הצרכנים זהה.

- 36** בשוק מוצר X חל שיפור טכנולוגי שהגדיל את הכמות המיוצרת בשיווי משקל ב-10% והוריד את המחיר ב-20%. בעקבות שינויים נוספים, מחיר המוצר חזר לרמתו הקודמת והכמות גדלה רק ב-5% לעומת מצב המוצא (טרם השיפור הטכנולוגי). איזה מהשינויים הבאים יכול היה לגרום למצב החדש:
- הכנסת הצרכנים עלתה והמוצר נורמלי עבורם וכן התייקר שכר העבודה בענף.
 - הכנסת הצרכנים עלתה והמוצר נחות עבורם וכן התייקר חומר הגלם לייצור מוצר X.
 - התייקר מחיר מוצר משלים למוצר X והוזל שכר העבודה בענף X.
 - הוזל מחיר מוצר משלים למוצר X והוזל שכר העבודה בענף X.

- 37** בשוק הנופשים באילת יש שני סוגי צרכנים: עשירים ועניים. ידוע שנופש באילת הוא מוצר נורמלי עבור העניים ומוצר ניטראלי עבור העשירים. בזכות צמיחה במשק גדלה ההכנסה של כל הפרטים במשק. ידוע שעקומות הביקוש וההיצע רגילות. מכאן ש:
- מחיר נופש באילת יעלה וגם העשירים וגם העניים ירכשו יותר נופשים באילת.
 - העניים ירכשו יותר נופשים באילת והעשירים ירכשו פחות נופשים, כך שסה"כ הנופשים באילת לא ישתנה.
 - סך ההוצאות של העניים והעשירים על חופשות באילת יגדלו.
 - סך הכנסות בתי המלון באילת יגדלו, אך לא ניתן לדעת מה קרה להוצאות העשירים ללא מידע על גמישות הביקוש שלהם.

- 38** בשוק המכוניות יש שני סוגי צרכנים: מבוגרים וצעירים. ידוע שעקומות הביקוש וההיצע רגילות, וכן שגמישות הביקוש של המבוגרים קטנה מ-1 וגמישות הביקוש של הצעירים גדולה מ-1. עקב משבר ביטחוני שגרם לגיוס נרחב של צעירים, ירדה הכנסת הצעירים בלבד וידוע שמכוניות הם מוצר נורמלי עבורם. מכאן ש:
- הכמות הכוללת הנרכשת של מכוניות תרד, אך לא ניתן לדעת מה יקרה להכנסות יבואני הרכב.
 - הצעירים ירכשו פחות מכוניות, המבוגרים ירכשו יותר מכוניות והוצאות המבוגרים על מכוניות יקטנו.
 - הוצאות הצעירים לרכישת מכוניות יגדלו, על אף שהכמות שירכשו תקטן.
 - אם עקומת ההיצע הייתה קשיחה לחלוטין, הרי שהכמות הנרכשת ע"י הצעירים הייתה קטנה ביותר מהעלייה בכמות הנרכשת ע"י המבוגרים.

- 39** בשוק היין יש שני סוגי יצרנים: יצרנים מהצפון ויצרנים מהשפלה. ידוע שעקומות הביקוש וההיצע רגילות. בזכות מזג אוויר אופטימלי, גדל היבול של ענבים בצפון בלבד. כתוצאה מכך:
- הכנסות יצרני היין בצפון יגדלו, הוצאות הצרכנים יקטנו והכנסות יצרני השפלה יקטנו.
 - המחיר בשוק ירד, הוצאות הצרכנים יקטנו, אם גמישות הביקוש שלהם גדולה מ-1.
 - הכמות המיוצרת בצפון ובשפלה תגדל והכמות הנרכשת ע"י הצרכנים תגדל.
 - אם עקומת הביקוש הייתה קשיחה לחלוטין, אז הכמות המיוצרת ע"י יצרני השפלה תקטן באותה מידה שהכמות המיוצרת ע"י יצרני הצפון תגדל.

- 42) להלן מספר טענות על גמישות הביקוש ביחס למחיר :**
- אם גמישות הביקוש גדולה מאחת, אזי אם מחיר המוצר יעלה, תגדל הוצאת הצרכן על המוצר.
 - אם גמישות הביקוש קטנה מאחת, אזי אם מחיר המוצר ירד, תגדל הוצאת הצרכן על המוצר.
 - אם גמישות הביקוש יחידתית, אזי אם מחיר המוצר יעלה, תגדל הוצאת הצרכן על המוצר.
 - אם גמישות הביקוש שווה לאפס, אזי אם מחיר המוצר יעלה, תגדל הוצאת הצרכן על המוצר.

- 51) נתונים שני צרכנים הרוכשים את מוצר X. בזכות שיפורים טכנולוגיים בענף הוזל מחיר המוצר. להלן מספר טענות :**
- אם הצרכן הראשון הגדיל את הכמות הנרכשת ממוצר X מ-100 יחידות ל-150 יחידות ואילו הצרכן השני הגדיל את הכמות הנרכשת ממוצר X מ-50 יחידות ל-100 יחידות, הרי שגמישות הביקוש של הצרכן הראשון גדולה יותר.
 - אם ידוע שהצרכן הראשון רוכש תמיד כמות כפולה מהצרכן השני, הרי שגמישות הביקוש ביחס למחיר זהה עבור שניהם.
 - אם שני הצרכנים לא שינו את הכמות הנצרכת על ידם, הרי שההוצאה שלהם על המוצר זהה.
 - אם ידוע שהצרכן הראשון רוכש תמיד כמות גדולה ב-10 יחידות מאשר הצרכן השני וכן שהצרכן הראשון הגדיל את צריכתו ב-100%, הרי שגמישות הביקוש ביחס למחיר גדולה יותר עבור הצרכן הראשון.

- 52) דני ויוסי מוציאים את כל הכנסתם על מזון ובילויים. דני תמיד מוציא 200 ₪ לבילויים בשבוע ואת יתרת הכנסתו על מזון. יוסי תמיד מוציא 20% מהכנסתו על בילויים ואת היתרה על מזון. מכאן ש :**
- א. גמישות הביקוש ביחס להכנסה של שניהם יחידתית.
 - ב. גמישות הביקוש ביחס למחיר של יוסי גדולה יותר.
 - ג. עלייה במחיר הבילויים תגרום לשניהם לבלות פחות.
 - ד. עבור יוסי ודני, בילויים הם מוצר ניטרלי.

תשובות סופיות:

1) ג'	2) א'	3) א'	4) א'	5) ג'
6) ב'	7) ג'	8) ב'	9) ג'	10) א'
11) ג'	12) ד'	13) ב'	14) ד'	15) ג'
21) ד'	22) ד'	23) ב'	24) ד'	25) א'
26) ג'	27) ג'	28) ב'	29) ד'	30) ב'
31) א'	32) ד'	36) א'	37) ד'	38) ב'
39) ד'	42) ד'	51) ב'	52) ג'	